

СТАНОВИЩЕ

Относно: Дисертационен труд за получаване на образователна и научна степен „Доктор“ по област на висше образование б. Аграрни науки и ветеринарна медицина, професионално направление б.1. Растениевъдство, научна специалност „Селекция и семепроизводство на културните растения“.

Автор на дисертационния труд: ас. Марина Друмева Друмева-Йончева, Институт по тютюна и тютюневите изделия, Марково, докторант самостоятелна форма на обучение по докторска програма „Селекция и семепроизводство на културните растения“ към ИРГР, Садово.

Тема на дисертационния труд: „Оценка на основни морфологични и стопански показатели и толерантност на абиотичен стрес при тютюн *Виржиния*“.

Изготвил становището: доц. д-р Веселина Банова Машева, Институт по растителни генетични ресурси „К. Малков“, Садово член на Научно жури, назначено със заповед № РД05- 310/14.10.2020 г., на Председателя на ССА и заповед № 21-3/15.10.2020 на Директора на ИРГР, Садово.

1. Обем и структура на разработката

Представеният дисертационен е написан на 167 (128 стр. текст, 16 стр. приложение и 23 стр. литература) страници, в които са включени 27 фигури, 53 таблици и 12 снимки. Дисертацията съдържа необходимите раздели – съдържание, увод, литературен обзор, цел и задачи, материал и методи, резултати и обсъждане, изводи и приноси. В него се съдържа достатъчно фактология и отговаря на изискванията за придобиване на образователната и научна степен „доктор“.

2. Актуалност на проблема

В представения дисертационен труд са анализирани резултати свързани с проучване на основни морфологични и стопански показатели и толерантност на абиотичен стрес при тютюн *Виржиния*“. Необходимостта от подобен род изследвания е непосредствено свързана с оптимизиране на сортовия състав при тютюн *Виржиния* и създаване на нови високоефективни и толеранти на абиотичен стрес сортове. През последните години в световния тютюнев пазар е налице непрекъсната промяна в количеството и вида на търсените тютюни, което изисква производствената политика да бъде насочена към разработването на селекционни програми, осигуряващи създаването на сортове с висок и устойчив добив и високо качество на суровината, което би повишило конкурентноспособността на произвежданата в България суровина от тютюн *Виржиния*.

Преценен от позицията на горепосочените аргументи дисертационният труд се отличава с подчертана актуалност и целенасоченост.

3. Аналитична характеристика на дисертационния труд

Състояние на проблема и литературна осведоменост

Литературният обзор като структура и съдържание заслужава положителна оценка и показва отлична осведоменост от страна на докторантката по разработените в дисертационния труд проблеми. Той е подреден тематично в няколко раздела засягащи въпроси за икономическото значение и съвременното състояние на производство в България и другите страни производителки на този тип тютюн. Основателно се акцентира върху основните подходи и методи, свързани с анализа на корелационните зависимости, проявлението на хетерозис, оценка по добив и стабилност и толерантност на засушаване, въпрос с особена актуалност. Обзорът завършва с добре формулирани заключения, които са успешен преход към изследванията в дисертацията.

От литературната справка включваща 288 източника (217 са на латиница и 71 на кирилица), става ясно, че докторантката познава добре научната литература, свързана с областта на нейните изследвания.

Цел задачи и методи на изследване

Целта на дисертацията е ясно формулирана, поставените задачи кореспондират с нея и изпълнението им води до установяване на начина на наследяване на изследваните признаци.

В методично отношение дисертационният труд е построен логично и прецизно, като използваната методология е адекватна на есперименталните задачи.

Включените в изследването сортове са добре подбрани. Изведен е полски експеримент с 6 родителски варианта и 5 хибридни комбинации и стандарт и лабораторен опит за толерантност на абиотичен стрес.

Условията на експеримента, използваните методи и анализирани биометрични показатели са описани ясно и прецизно. Приложени са подходящи математико-статистически анализи за обработка на получените резултати.

Характеристика и оценка на получените резултати

Получените резултати са представени в логическата последователност на поставените задачи и са добре илюстрирани чрез таблици, графики и снимков материал документиращ резултатите от оценката за морфологичните, стопански и химични показатели. Експериментите и техния анализ са извършени с прецизност и с необходимата повтораемост.

Обсъждането на резултатите е направено последователно и аналитично в добър научен стил. Данните от собствените изследвания в някои от разделите на дисертацията са сравнени целесъобразно с тези публикувани от други автори.

Докторантката показва добро познаване на досегашните изследвания в тази област и способност да ги обобщава в контекста на обсъжданите проблеми и собствените резултати.

Изводи и приноси на дисертационния труд

Въз основа на извършената експериментална работа, математическата обработка на резултатите и адекватното им обсъждане са направени 14 достоверни и обективни извода. Изведени са 4 приноса с научно-теоретичен характер и 3 с научно-приложен характер, които синтезирано отразяват постигнатото от конкретните експерименти в съответните подраздели.

4. Оценка на автореферата

Съставеният автореферат отговаря на изискванията за представяне на дисертационен труд. Самостоятелният му прочит предоставя достатъчна информация и отразява обективно структурата на дисертационната работа.

5. Наукометрични показатели

Във връзка с дисертационния труд докторантката има публикувани 9 научни публикации в 5, от които е водещ автор и общ брой точки 34,15.

6. Препоръки и въпроси

Препоръчвам на ас. Марина Друмева Друмева –Йончева в бъдещата си научна работа да прави по-задълбочено и прецизно обсъждане на получените резултати.

7. Заключение

Дисертационният труд „Оценка на основни морфологични и стопански показатели и толерантност на абиотичен стрес при тютюн „Виржиния““ демонстрира способността на докторант Марина Друмева-Йончева за правилно извеждане на експерименти, добро интерпретиране на резултати, формулиране на обективни изводи и самостоятелна научна дейност.

Въз основа на направения анализ по структура, обем и качество дисертационният труд е завършено научно изследване и отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и ПЗРАСРБ в ССА, което ми дава основание да го оценя **ПОЛОЖИТЕЛНО**.

Позволявам си да препоръчам на членовете на Научното жури да гласуват „ЗА“ присъждане на образователната и научна степен „Доктор“ по област на висше образование 6. Аграрни науки и ветеринарна медицина, професионално направление 6.1 Растениевъдство, научна специалност „Селекция и семенпроизводство на културните растения“ на Марина Друмева-Йончева .

10.11.2020

Изготвил становището:.....

(доц. д-р В. Машева)